

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 449/2022-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetího (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. vo väzbe v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného obchodnou spoločnosťou Advokátskou kanceláriou JUDr. Ošváth, s. r. o., Vajanského 1955/58, Piešťany, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Peter Ošváth, PhD., proti postupu Okresného súdu Galanta v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Tp 43/2022 v súvislosti s namietanou rýchlosťou konania a rozhodovania o väzbe takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. júla 2022 domáha vyslovenia porušenia čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Galanta (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Tp 43/2022, ako aj postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tpo 25/2022. Požaduje, aby ústavný súd nariadil jeho okamžité prepustenie z väzby, okresnému súdu prikázal konať vo veci bez ďalších prietáhov, priznal mu primerané finančné zadostučinenie vo výške 5 000 eur, ako aj náhradu trov konania (právneho zastúpenia) vo výške 425,70 eur. Napokon žiada o prednostné prerokovanie ústavnej sťažnosti, keďže ide o väzobnú vec.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených listinných dôkazov vyplýva nasledovný skutkový stav:

3. Prokurátor návrhom doručeným okresnému súdu 27. apríla 2022 požadoval vzatie sťažovateľa do väzby.

4. Uznesením okresného súdu č. k. 3 Tp 43/2022 z 29. apríla 2022 bol sťažovateľ vzatý do väzby s účinnosťou od 25. apríla 2022 o 15.45 h, a to podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

5. Sťažovateľ 29. apríla 2022 podal proti uzneseniu okresného súdu sťažnosť ihneď po jeho vyhlásení.
6. Písomné dôvody sťažnosti podané obhajcom sťažovateľa boli okresnému súdu doručené 3. mája 2022.
7. K odoslaniu písomného vyhotovenia uznesenia okresného súdu č. k. 31 Tp 43/2022 z 29. apríla 2022 sťažovateľovi a jeho obhajcovi došlo 20. mája 2022.
8. Spis okresného súdu spolu s písomnými dôvodmi sťažnosti vypracovanými obhajcom sťažovateľa bol krajskému súdu doručený 3. júna 2022, a to pre účely rozhodnutia o podanej sťažnosti.
9. Uznesením krajského súdu č. k. 5 Tpo 25/2022 z 9. júna 2022 doručeným sťažovateľovi 13. júna 2022 bola sťažnosť podaná sťažovateľom proti uzneseniu okresného súdu o jeho vzatí do väzby zamietnutá.
10. Uznesením ústavného súdu č. k. II. ÚS 449/2022-13 z 13. októbra 2022 bola ústavná sťažnosť v časti pre namietané porušenie čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Tp 43/2022 v súvislosti s namietanou rýchlosťou konania a rozhodovania o väzbe prijatá na ďalšie konanie, pričom vo zvyšnej časti bola odmietnutá, a to jednak pre nedostatok právomoci ústavného súdu, ale tiež pre zjavnú neopodstatnenosť.

II.

Argumentácia sťažovateľa týkajúca sa prijatej časti ústavnej sťažnosti

11. Sťažovateľ predovšetkým namieta, že rozhodovanie o jeho väzbe trvalo na okresnom súde 37 dní (od doručenia návrhu prokurátora na vzatie do väzby okresnému súdu 27. apríla 2022 do predloženia spisu krajskému súdu na rozhodnutie o podanej sťažnosti 3. júna 2022), teda viac ako jeden mesiac, čo protirečí zásade, podľa ktorej pri rozhodovaní o väzbe dĺžka konania počítaná na mesiace nemôže zodpovedať požiadavke urýchleného rozhodovania o väzbe.
12. Rozhodovanie o väzbe sťažovateľa na krajskom súde trvalo 6 dní (od doručenia spisu krajskému súdu 3. júna 2022 do zamietnutia sťažnosti 9. júna 2022). Znamená to v konečnom dôsledku, že rozhodovanie o sťažnosti trvalo celkove 43 dní, z toho 37 dní na okresnom súde a 6 dní na krajskom súde (správne má byť rozhodovanie o väzbe).
13. Z už uvedeného podľa sťažovateľa vyplýva, že v konaní o jeho žiadosti o prepustenie na slobodu (správne má byť v konaní o návrhu prokurátora na vzatie sťažovateľa do väzby, pozn.) boli spôsobené prietahy zdĺhavým konaním na okresnom súde, v dôsledku čoho došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj jeho práva na slobodu podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

14. Z obsahovo zhodných vyjadrení predsedu okresného súdu č. k. Spr 510/2022 z 26. októbra 2022 a sudcu okresného súdu č. k. Spr 510/22 z 18. októbra 2022 doručených ústavnému súdu

2. novembra 2022 vyplýva, že 27. apríla 2022 o 13.50 h bol okresnému súdu doručený návrh prokurátora na vzatie sťažovateľa a ďalších 5 spoluobvinených do väzby, pričom celkove je obvinených 7 osôb. Následne 29. apríla 2022 o 9.00 h sa konal výsluch obvinených a toho istého dňa o 11.50 h sudca pre prípravné konanie v lehote podľa § 87 ods. 2 Trestného poriadku rozhodol o návrhu prokurátora na vzatie obvinených do väzby. Dňa 12. mája 2022 (štvrtok) bolo uznesenie z 29. apríla 2022 písomne vyhotovené (teda v lehote podľa § 172 ods. 3 a § 180 Trestného poriadku) s úpravou, aby sa vyčkalo 5 dní od doručenia všetkým stranám s tým, že potom sa odôvodnenia sťažností zašlú prokuratúre a spis sa následne predloží na krajský súd. Písomné vyhotovenie uznesenia bolo vypravené (podľa záznamov kancelárie) 17. mája 2022 (utorok) spolu s výzvou, aby sa podané sťažnosti do 3 dní písomne odôvodnili. Poslednému adresátovi (obhajcovi JUDr. Gavalcovi) bolo písomné vyhotovenie uznesenia doručené 25. mája 2022, koniec trojdňovej lehoty na odôvodnenie sťažností pripadol na sobotu 28. mája 2022, lehota 5 dní od doručenia v zmysle úpravy uplynula v utorok 31. mája 2022 a 2. júna 2022 (štvrtok) bol spis predložený krajskému súdu, kde došiel 3. júna 2022.

15. Z uvedeného vyplýva, že o väzbe bolo rozhodnuté do 48 hodín (hoci v prípade sťažovateľa mal okresný súd k dispozícii lehotu na rozhodnutie až 72 hodín, keďže išlo o obvinenie z obzvlášť závažného zločinu v zmysle § 87 ods. 2 prvej vety Trestného poriadku). Písomné vyhotovenie uznesenia bolo vypracované do 10 pracovných dní od rozhodnutia (v 9. pracovný deň), kancelária uznesenie vypravila na 3. pracovný deň od vypracovania a postupovalo sa tak, aby všetky strany mali dostatočný čas na odôvodnenie svojich sťažností a aby so sťažnosťami bola oboznámená prokuratúra ako protistrana (v súlade s rozhodovacou praxou ústavného súdu).

16. Treba dôjsť k záveru, že sudca pre prípravné konanie postupoval plynulo, bez prietáhov, v rámci zákonných lehôt, ba dokonca s rezervou. Pre úplnosť treba tiež dodať, že ide o obsahovo rozsiahlu vec (vyšetrovací spis má vyše 4000 strán), pričom obžalovaných (správne má byť zrejme obvinených, pozn.) je 7 osôb a voči 6 z nich bol podaný návrh na vzatie do väzby. Znamená to, že doručovanie uznesení a tým aj plynutie lehôt na podanie písomných dôvodov sťažností voči uzneseniu je skomplikované a časovo náročnejšie vzhľadom na vyšší počet obvinených osôb a ich obhajcov, ktorým je potrebné súdne uznesenie doručovať.

17. Možno konštatovať, že k porušeniu čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru v súvislosti s namietanou rýchlosťou konania a rozhodovania o väzbe vo veci sp. zn. 31 Tp 43/2022 nedošlo, a preto ústavná sťažnosť je nedôvodná.

18. Z repliky právneho zástupcu sťažovateľa z 15. novembra 2022 doručenej ústavnému súdu toho istého dňa vyplýva, že sťažovateľ v plnom rozsahu zotrváva na argumentácii uvedenej v ústavnej sťažnosti. Poukazuje na judikatúru ústavného súdu, v ktorej už bolo vyslovené, že požiadavke neodkladnosti rozhodovania o väzbe nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca, ale ani nečinnosť trvajúca týždne. Vzhľadom na to, že konanie na okresnom súde pri rozhodovaní o vzatí sťažovateľa do väzby trvalo celkovo 37 dní, dĺžka tohto konania nespĺnila požiadavku neodkladnosti rozhodovania.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

19. Jadrom argumentácie sťažovateľa je, že konanie o návrhu prokurátora na jeho vzatie do väzby trvalo na okresnom súde celkom 37 dní, čo nemožno vzhľadom na judikatúru ústavného súdu považovať za urýchlené rozhodovanie o väzbe v zmysle označených článkov ústavy a dohovoru.

20. Okresný súd je tej mienky, že vzhľadom na konkrétne okolnosti daného prípadu treba dospieť k záveru, že konanie prebiehalo s dostatočným urýchlením a pri dodržaní procesných lehôt vyplývajúcich z Trestného poriadku.

21. Ústavný súd vychádza z toho, že skutkový stav tvrdený okresným súdom (pozri bod 14) nie je v rozpore so skutkovými tvrdeniami sťažovateľa, resp. sťažovateľ skutkové údaje uvádzané okresným súdom nijako nenapáda, resp. nespochybňuje. Treba preto vychádzať z toho, že medzi účastníkmi konania je skutkový stav veci nesporný. Skutkové tvrdenia okresného súdu sú v súlade s obsahom spisu sp. zn. 31 Tp 43/2022, ktorý okresný súd ústavnému súdu predložil.

22. Podľa čl. 17 ods. 2 prvej vety ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

23. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

24. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto je zatknutý, alebo inak pozbavený slobody, má právo podať návrh na začatie konania, v ktorom súd urýchlene rozhodne o zákonnosti pozbavenia jeho slobody a nariadi prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

25. O väzbe musí súd rozhodnúť urýchlene („bref délai“, „speedily“). Lehota začína podaním návrhu alebo žiadosti a končí vydaním konečného rozhodnutia súdu, prípadne doručením tohto rozhodnutia, ak sa rozhodlo v neprítomnosti obvineného. Neexistuje nijaká pevne ustanovená lehota, v ktorej by súd musel rozhodnúť. Či sa rozhodlo urýchlene, posudzuje sa podľa všetkých okolností prípadu. Spravidla však lehoty rátané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú požiadavke rýchlosti v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru (Bezicheri v. Taliansko, Sanchez – Reisse v. Švajčiarsko, II. ÚS 432/13, II. ÚS 193/14, II. ÚS 80/15, II. ÚS 336/2021).

26. Možno konštatovať, že konanie o návrhu prokurátora na vzatie sťažovateľa do väzby na okresnom súde trvalo od 27. apríla 2022 (deň doručenia návrhu prokurátora na vzatie sťažovateľa do väzby) do 2. júna 2022 (deň expedovania spisu krajskému súdu na rozhodnutie o podanom opravnom prostriedku). Konanie na okresnom súde teda naozaj trvalo celkom 37 dní (ako to správne konštatuje sťažovateľ). Táto skutočnosť by na prvý pohľad mohla znamenať, že konanie, ktoré trvalo viac ako jeden mesiac, je neprípustne zdĺhavé, čo by v zásade malo viesť k záveru, že sa vo veci nekonalo s dostatočným urýchlením v zmysle už citovanej judikatúry (pozri bod 25).

27. Podľa názoru ústavného súdu konkrétne okolnosti daného prípadu, na ktoré poukazuje okresný súd, sa javia natoľko závažné a presvedčivé, že je možné dospieť k záveru, podľa ktorého postup okresného súdu treba posúdiť z hľadiska jeho rýchlosti ako súladný s uvedenými článkami ústavy a dohovoru. Z pohľadu posúdenia veci považuje ústavný súd za relevantnú najmä skutočnosť, že bolo potrebné rozhodovať o vzatí 6 osôb do väzby vo veci, v ktorej bolo 7 obvinených a vyšetrovací

spis mal viac ako 4000 strán (pozri body 14 a 16). Tieto skutkové okolnosti dostatočne odôvodňujú, že hoci spravidla lehoty rátané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú požiadavke rýchlosti v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru (resp. čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy), v danom prípade možno lehotu 37 dní považovať ešte za primeranú.

28. Na základe toho, po oboznámení sa s posúdiť sa majúcejmi skutočnosťami vyplývajúcimi z predloženého spisu okresného súdu, ústavný súd dospel k záveru, že ústavnej sťažnosti sťažovateľa nie je možné vyhovieť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. decembra 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu